

## z kapitalistických armád

# JADERNÉ PROSTŘEDKY NATO NA EVROPSKÉM VÁLČIŠTI

Evropský kontinent nadále zůstává hlavním prostorem vzájemného soupeření dvou protikladných systémů.

Fakta poslední doby přesvědčivě potvrzují závěry XXVI. sjezdu KSSS o narůstajícím nebezpečí koncentrace raketových jaderných zbraní v Evropě. Na květnovém zasedání rady NATO v Římě roku 1981 se podařilo administrativě R. Reagana s využitím prostředků politického nátlaku dosáhnout od svých západoevropských partnerů podpory požadavků na rozmístění amerických jaderných raket středního doletu v západní Evropě. Účastníci zasedání motivovali svou činnost falešnými argumenty o domněle vzniklé převaze sovětských raketových zbraní středního doletu a zamítli návrh SSSR vyhlásit moratorium na rozmístění nových raketových jaderných prostředků středního doletu v Evropě a přes protesty široké veřejnosti svých států přijali rozhodnutí o modernizaci jaderných sil a výzbroje.

Přitom Washington vyhlašuje doktrínu tak zvané omezené jaderné války v Evropě, nebezpečnou pro věc míru, která nezávisle na vůli a přání Pentagonu nevyhnutelně vede ke světové jaderné válce a není pochyb o tom, že zachvátí i Spojené státy americké.

Vojenskopolitické vedení USA, které pokládá válku za hlavní prostředek dosažení globálních expanzionistických cílů, se současně snaží, aby nebyla přivedena do nebezpečí samotná existence Spojených států amerických. Americká doktrína na základě zhodnocení pravděpodobných protivníků, jejich strategické situace a válečných potenciálů předpokládá vedení čtyř druhů válek v soudobých podmínkách:

- strategické jaderné,
- jaderné na válčistiích světa,
- bez použití jaderných zbraní na válčistiích světa,
- bez použití jaderných zbraní na válčisti [lokálního konfliktu].

Jadernou válku na válčištích světa charakterizují americké vojenské řady jako ozbrojený konflikt, rozpoutaný k dosažení rozhodných politických a strategických cílů, ovšem bez přímého vedení jaderných úderů na objekty na území USA a SSSR. Předpokládají ji vést ozbrojenými silami USA a jejich spojenců s použitím hlavně operačně taktických jaderných zbraní, v případě nutnosti v omezeném rozsahu i strategického určení, kromě toho všemi klasickými silami a prostředky, které mají k dispozici.

Podle názorů amerických strategů může se taková válka stát počátečním stadiem strategické jaderné války, může být její součástí nebo se vést současně s ní. Počítají s tím, že jaderná válka je nejpravděpodobnější v Evropě, kde jsou předem rozvinuta nejmohutnější uskupení ozbrojených sil stran, které mají k dispozici jaderné zbraně. Taková válka může být podle jejich názorů rozpoutána v podmínkách, kdy v průběhu válečné činnosti s použitím klasických prostředků spojenci bloku ztratí značnou část území nebo jejich hlavní uskupení ozbrojených sil bude neschopné bránit se protivníkovi klasickými prostředky.

Na základě zkušeností ze cvičení spojeneckých ozbrojených sil NATO mohou být tyto varianty použití jaderných zbraní na válčištích světa:

- vedení úderů na vybrané stálé vojenské a průmyslové objekty s cílem demonstrovat rozhodnost USA a jejich spojenců použít všechny jaderné síly a prostředky, které mají k dispozici,

- použití jaderných zbraní na celý komplex nejdůležitějších objektů protivníka.

Potenciál jaderných sil USA a jejich spojenců v Evropě zahrnuje systémy zbraní, předurčené k plnění úkolů v průběhu jaderné války na evropském válčišti. Používají se nejen k bezprostřední podpoře bojové činnosti sil všeobecného určení, ale i k vedení úderů na objekty operačního významu rozmístěné na válčišti a k úderům na zvolené strategické cíle. Jde o takové systémy jaderných zbraní, které, ač rozmístěné na území států NATO v západní Evropě nebo rozvinuté k přiléhajícím mořím, jsou schopny ničit cíle v západních prostorech Sovětského svazu. Zahrnují pozemní a námořní zbraně, letouny-nosiče jaderných zbraní na letišťích západoevropských států a letouny letadlových lodí. Jejich charakteristiku viz *tabulku 1*.

Stratégové Pentagonu se snaží teoreticky zdůvodnit taková pravidla vedení jaderné války na válčištích světa, která by plnila Sovětský svaz zřící se vedení odvetných hromadných jaderných úderů na objekty, rozmístěné na území USA. Za tímto účelem rozpracovali koncepci „volby cílů“, teorii jaderné války na válčištích světa a v poslední době v souladu s Carterovou doktrínou i teorii „eurostrategické“ jaderné války.

Teoretici jaderné války se pokoušejí zdůvodnit možnost omezení použití jaderných zbraní hranicemi evropského válčiště a vyloučení území USA ze sféry válečné činnosti vůbec. To může být podle jejich názorů zabezpečeno přezbrojením amerických a spojeneckých ozbrojených sil NATO v Evropě novými systémy taktických a „eurostrategických“ jaderných zbraní.

Podle oficiálních názorů USA a NATO jaderné síly na válčištích světa jako prostředky odstrašení a vedení bojové činnosti zaujímají střední místo mezi strategickými jadernými silami a klasickými silami. Přitom jejich význam neustále roste. Počítá se s tím, že zabezpečují USA a jejich spojencům možnost volby různých variant činnosti. Použití těchto jaderných sil umožní na jedné straně dosáhnout plánovaných cílů v konfliktech menších rozsahů, než je světová jaderná válka, na druhé straně přivést protivníka do nebezpečí jaderné eskalace v případě vzniku krizové situace ve světě v průběhu válečné činnosti s použitím klasických sil. Přiznává se, že jaderné síly na válčištích světa jsou schopny efektivně ničit nejrůznější objekty a zcela odpovídají hlavním požadavkům strategie „pružné reakce“.

Západní vojenští odborníci a experti pro kontrolu zbrojení rozdělují v poslední době jaderné prostředky na válčištích světa na taktické a operačně taktické jaderné systémy malého, středního a velkého doletu, které hodnotí rovněž jako eurostrategické nebo kontinentální. V oficiální vojenské literatuře se termínu eurostrategické systémy jaderných zbraní dosud nepoužívá.

Podle stavu k roku 1981 dosahuje počet uvedených jaderných prostředků NATO na evropském válčišti, včetně Francie, těchto hodnot. Taktické jaderné systémy malého a středního doletu (do 1000 km) asi 1950 nosičů, v tom asi 1200 děl atomového dělostřelectva, 356 odpalovacích zařízení taktických a operačně taktických raket (Honest John, Lance, Pluton a Pershing), do

Jaderné prostředky NATO na evropském válčišti

| Typ                                                | Dálka<br>v km      | Počet nosičů                                 | Počet jaderných<br>hlavic (pum)<br>na jednom nosiči | Státy                                                                              |
|----------------------------------------------------|--------------------|----------------------------------------------|-----------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|
| Děla atomového dělostřelectva<br>155 mm a 203,2 mm | 14                 | 1200                                         | 1                                                   | USA, NSR, Velká Británie, Holandsko,<br>Belgie, Itálie, Řecko, Turecko             |
| Taktické rakety Honest John                        | 39                 | 52                                           | 1                                                   | NSR, Řecko, Turecko                                                                |
| Operačně taktické rakety Lance                     | 130                | 94                                           | 1                                                   | USA, NSR, Řecko, Turecko, Itálie                                                   |
| Operačně taktické rakety Pluton                    | 120                | 30                                           | 1                                                   | Francie                                                                            |
| Operačně taktické rakety Pershing-1A               | 720                | 180                                          | 1                                                   | USA, NSR                                                                           |
| Balistické rakety SSBS-2/-3                        | 3000               | 18<br>(z toho 9 S-3)                         | 1                                                   | Francie                                                                            |
| Námořní balistické rakety Polaris A-3              | 4600               | 80<br>(na 5 ponorkách<br>s jaderným pohonem) | 3                                                   | Velká Británie                                                                     |
| Námořní balistické rakety<br>Poseidon C-3          | 4500               | 64<br>(na 4 ponorkách<br>s jaderným pohonem) | do 14                                               | USA                                                                                |
| Námořní balistické rakety MSBS M-20                | 3000               | 80                                           | 1                                                   | Francie                                                                            |
| Letouny – nosiče                                   | od 1000<br>do 4800 | 1434                                         | od 1<br>do 6                                        | USA, Velká Británie, Francie, Belgie,<br>NSR, Holandsko, Řecko, Itálie,<br>Turecko |
| Letouny letadlových lodí                           | od 850<br>do 1450  | 72                                           | 2                                                   | USA, Francie                                                                       |

400 letounů-nosičů (včetně letounů letadlových lodí). Kromě toho do této kategorie jaderných prostředků patří odpalovací zařízení Nike Hercules a jaderné fúgasy (uvážíme-li všechny okolnosti, přes 1000 jaderných nábojů).

Eurostrategické jaderné systémy velkého doletu (od 1000 do 5500 km) zahrnují asi 1400 nosičů, v tom 224 odpalovacích zařízení balistických raket odpalovaných z ponorek s jaderným pohonem (Polaris A-3, Poseidon C-3 a M-20), 18 odpalovacích zařízení balistických raket středního doletu (S-2), asi 1100 letounů-nosičů a 60 letounů-nosičů letadlových lodí.

Podle zkušeností ze cvičení a manévrů spojeneckých ozbrojených sil NATO plánuje se v případě nebezpečí přesun asi 1000 letounů-nosičů taktického letectva a letectva letadlových lodí z kontinentální části USA a Atlantického oceánu do Evropy. Značná část těchto prostředků bude sloužit k zesílení eurostrategické složky jaderných sil.

Podle publikovaných údajů v zahraničním tisku připravily USA na evropském válčišti asi 8000 taktických jaderných nábojů pro podporu spojeneckých ozbrojených sil NATO. Do podřízenosti hlavního velitele spojeneckých ozbrojených sil NATO v Evropě je kromě toho vyčleněno 400 jaderných nábojů pro ponorky s jaderným pohonem, vyzbrojených balistickými raketami Poseidon C-3. Kromě toho značné množství jaderných nábojů se nachází ve Velké Británii a Francii.

Jak je zřejmé, na eurostrategické jaderné zbraně v celkovém systému jaderných prostředků na evropském válčišti připadá velmi úctyhodné číslo. Jeho základ tvoří americké předem nastavené jaderné prostředky.

Eurostrategické zbraně, které jsou spojujícím článkem mezi strategickými jadernými silami USA a jadernými silami na evropském válčišti, podstatně posilují

— strategické jaderné síly tím, že zabezpečují vedení jaderných úderů na životně důležité objekty na území Sovětského svazu,

— jaderné síly na evropském válčišti tím, že uvolňují značnou část letounů-nosičů jaderných zbraní od plnění úkolů za hranicemi válčiště, které mohou být usměrněny na pohyblivé a jiné důležité objekty v prostoru vedení bojové činnosti.

Eurostrategické jaderné zbraně, jako hlavní složka jaderných sil, dodají podle zámýslů Pentagonu jaderné válce na evropském válčišti omezený charakter. Tak se američtí strategové pokoušejí přesvědčit společnost, že jsou nezbytné jako združující faktor před tvářící rostoucí sovětské vojen-

ské hrozby v Evropě. Přitom se cílevědomě odsunuje na druhé místo reálné nebezpečí světové jaderné války, která může vypuknout v případě použití jaderných zbraní, nezávisle na jejich rozsahu.

Sovětský svaz, který reálně hodnotí vzniklý poměr sil v Evropě, nejednou předkládal a předkládá USA a západoevropským státům návrh na zastavení dalšího růstu jaderného vyzbrojování v tomto prostoru a snížení nebezpečí jaderného střetnutí. Vedoucí představitelé USA a některých západoevropských států se neustále pokoušejí zavést rozhovory o omezení jaderné výzbroje do slepé uličky, obejít princip rovné bezpečnosti stran, narušit ve světě vzniklou strategickou rovnováhu sil, pokračovat v závodech ve zbrojení. Přitom zvláštní důraz kladou na uskutečnění nových programů urychleného narůstání jaderných prostředků, včetně evropského válčiště.

Charakteristické v tomto směru je jedno z vystoupení bývalého předsedy výboru náčelníků štábů ozbrojených sil USA amerického generála J. Browna v září roku 1978. Vystoupil na zasedání členů komise senátu pro ozbrojené síly s hodnocením stavu raketových jaderných prostředků v Evropě a perspektiv jejich vývoje. Přitom tvrdil, že bez ohledu na to, že USA si uchovávají zjevnou převahu v počtu taktických jaderných nábojů, může jejich zastarávání přivést k její ztrátě. Zavedení nových letounů taktického letectva do výzbroje, letecké munice a rozvinutí raket s plochou dráhou letu na mobilních odpalovacích zařízeních — to vše je nezbytné k tomu, aby Sovětský svaz neměl možnost v budoucnosti dosáhnout převahy v jaderných prostředcích středního doletu na válčišti. Udržení existující převahy USA v oblasti námořních jaderných prostředků vyžaduje modernizaci jaderných systémů, které jsou ve výzbroji válečného loďstva. Vcelku, jak prohlásil J. Brown, USA mají v současné době zjevnou převahu v jaderných silách ve světě, ale musí pokračovat v rozpracování a rozvíjení soudobých systémů.

Jak je vidět, komentáře není třeba. Neustálé odvolávání se USA a jejich spojenců na sovětskou vojenskou hrozbu v Evropě je neudržitelné a absurdní. Toho využívá buržoazní propaganda k tomu, aby podněcovala militaristické hrůzy.

Vedení Severoatlantického paktu, na základě spekulace se sovětskou vojenskou hrozbou, pod tlakem USA, přijalo v prosinci roku 1979 celou řadu programů modernizace jaderných sil na evropském válčišti. V podstatě jde o vybudování a roz-

místění kvalitativně nových soudobých systémů jaderných zbraní v západní Evropě, které jsou schopny zásadním způsobem změnit poměr sil v Evropě ve prospěch USA a NATO.

V čem je podstata probíhající a plánované modernizace jaderných prostředků USA a některých dalších států NATO na evropském válečném poli?

V oblasti taktických jaderných prostředků pro pozemní vojska USA a některé další státy NATO začaly s výrobou zdokonalených jaderných dělostřeleckých nábojů Mk79. Délka střelby těmito náboji činí 29 km, což je dvakrát více než klasickými náboji. Ke zvýšení pravděpodobnosti ničení skupinových obrněných cílů se předpokládá možnost vybavení jaderné náplně komponenty se zvýšeným vyzařováním prvotní radiace. Rozpracovává se zdokonalený 155mm jaderný dělostřelecký náboj Mk85, s kterým je možné střetnout na vzdálenost asi 30 km. Spojenci USA vyvíjejí pro tyto náboje nové houfnice.

K vedení jaderných úderů na nejdůležitější cíle za hranicemi pásma dostřelu atomového dělostřelctva, neřízené rakety Honest John s délkou střelby 39 km, se nahrazují v současné době řízenými raketami Lance s délkou 130 km a s vyšší přesností ničení objektů. Již dříve nahradily řízené střely Lance zastaralé rakety Sergeant. V letech 1981–1983 plánují Američané vyrobít dodatečně asi 340 hlavic řízených střel Lance. Tyto náboje budou zahrnovat rovněž prvky, které zabezpečí zvýšené vyzařování prvotní radiace.

V oblasti raketových systémů velkého doletu Spojené státy americké v zájmu dalšího růstu jaderného potenciálu NATO a zvýšení strategických možností jaderných sil na evropském válečném poli rozpracovávají a plánují rozvinout na území západoevropských států kvalitativně nové raketové systémy s délkou střelby do 2600 kilometrů: pozemní balistické rakety středního doletu Pershing-2 a rakety s plochou dráhou letu. Američané počítají s tím, že takové prostředky zabezpečí možnost vedení raketových jaderných úderů na jakýkoliv objekt na území států Varšavské smlouvy a na většinu objektů v evropské části Sovětského svazu.

Americké velení plánuje používat tyto prostředky k vedení velmi přesných úderů na nejdůležitější vojenské objekty SSSR, kterými jsou odpalovací postavení balistických raket, sklady jaderné munice, letiště s letouny-nosiči, válečné námořní základny a přístavy, velitelská stanoviště, spojovací uzly, prostředky PVO, sklady výzbroje a bojové techniky, prostory soustře-

dění vojsk, zejména tankových, komunikačních uzly.

V Evropě se plánuje rozvinout 108 balistických raket středního doletu Pershing-2 na území NSR a 464 raket s plochou dráhou letu ve Velké Británii (160 raket na 40 odpalovacích zařízeních), v Itálii (112 raket na 28 odpalovacích zařízeních), NSR (96 raket na 24 odpalovacích zařízeních), Belgii a Holandsku (po 48 raketách na 12 odpalovacích zařízeních v každém státě). Rozvíjení raketových komplexů Pershing-2 v sestavě pozemních vojsk USA v Evropě se předpokládá zahájit koncem roku 1983 a dokončit začátkem roku 1987.

Zavádění raket s plochou dráhou letu do letectva USA začne v prosinci roku 1983 a bude pokračovat takovými tempy, aby koncem roku 1985 mělo v bojové pohotovosti 160 raket (40 odpalovacích zařízení) a koncem roku 1988 celkem 464 raket (116 odpalovacích zařízení).

Balistické rakety středního doletu, v souladu s projektovým úkolem, mají mít tato takticko-technická data: maximální délka střelby 2500 km, minimální délka střelby 500 km, mohutnost jaderné hlavice do 50 kt, přesnost střelby do 40 m, startová hmotnost rakety 7,2 t, systém navedení inerciální ve spojení s navedením hlavice podle radiolokační mapy terénu na konečném úseku dráhy letu, což zabezpečuje účinné ničení silně bráněných cílů o malých rozměrech. Tím se raketa Pershing-2 zásadně liší od všech předcházejících. Současně s rozpracováním rakety Pershing-2 s jadernou hlavicí v jedné části zkoumají Američané možnost jejího vybavení dělnou jadernou hlavicí typu MIRV, která má dvě bojové hlavice.

Pozemní rakety s plochou dráhou letu se rozpracovávají od roku 1977 na základě rakety Tomahawk. Mohou být vybaveny jak jadernou, tak i klasickou hlavicí, kazetovými hlavicemi s velkorázňnými pumami, malorázňnými střepinovými, protibetonovými a protipancéřovými pumami apod.

Raketa s plochou dráhou letu je rozmístěna v dopravním odpalovacím kontejneru na odpalovacím zařízení na podvozků kolového tahače M818 (na jednom odpalovacím zařízení jsou 4 kontejnery). Předstartová prověrka a odpálení rakety se uskutečňuje na dálku — z pohyblivého velitelského stanoviště. Velení raket za letu a její navedení na cíl se uskutečňuje s využitím kombinovaného systému, který se skládá z inerciálního systému s rádiovým výškoměrem a korelačním systémem Tercom, který pracuje na principu srovnávání měřených údajů o terénu v určených prostorech, nad nimiž prolétá raketa, s údaji

o tomto terénu vložení do palubního samočinného počítače. V paměťovém zařízení samočinného počítače se uchovávají údaje o několika dráhách letu k různým cílům.

Raketa bude mít tato hlavní takticko-technická data: maximální délka střelby s jadernou hlavici 2660 km, s klasickou náplní o hmotnosti 450 kg 550 km, mohutnost jaderné hlavice 200 kt, přesnost střelby méně než 60 m, startová hmotnost 1224 kg, doba na odpálení čtyř raket z odpalovacího zařízení jedna minuta. Předpokládá se vyrobít celkem 560 raket s plochou dráhou letu.

Jednotky raket s plochou dráhou letu budou součástí letectva USA v Evropě. Základní organizační jednotkou je oddíl raket s plochou dráhou letu, který má 4 odpalovací zařízení (16 raket) a 1 velitelské stanoviště (na několik oddílů se předpokládá mít 1 záložní stanoviště). Několik oddílů se bude slučovat ve větší formace (letky nebo křídla), v nichž jeden z oddílů bude mít postupně bojovou pohotovost. Přitom odpalovací zařízení musí být v bráněných úkrytech na leteckých základnách.

Letectvo NSR, Velké Británie, Itálie a Kanady v osmdesátých letech bude používat jako nosiče jaderných zbraní letoun Tornado, vybavený soudobými palubními systémy. Je to vysoce efektivní letoun, schopný létat za každého počasí, překonávat protivzdušnou obranu protivníka v malých výškách. Svým akčním rádiem podstatně převyšuje taktický stíhací letoun F-104, který je v současné době používán k plnění úkolů bojové pohotovosti v sestavě jaderných sil většiny armád NATO. Některé státy bloku plánují nahradit stíhací letouny F-104 novějšími letouny F-16, což zvýší možnosti NATO vést úder jak na stálé objekty, tak i na pohyblivé cíle. Tyto letouny s doplněním PHM ve vzduchu budou mít akční rádius, který převyšuje 1000 kilometrů.

Současně s přípravou k rozmístění nových balistických raket a raket s plochou dráhou letu v Evropě Pentagon urychlenými tempy nahrazuje rakety Poseidon na ponorkách s jaderným pohonem dokonalejšími typy Trident-1. Byla rovněž zahájena výstavba ponorek s jaderným pohonem nového typu Ohio s raketami Trident-1. Budou mít po 24 raketách s délkou střelby asi 8000 km, vybavené dělenými hlavicemi. V případě jejich výměny za čtyři americké ponorky s jaderným pohonem, vyčleněných pro NATO, tento prvek eurostrategických sil na válčišti zvýší jaderný potenciál jeden a půl až dvakrát.

Velmi důležitým komponentem eurostrategických sil jsou rovněž letouny-nosiče jaderných zbraní na víceúčelových letadlových lodích a v perspektivě i rakety s plochou dráhou letu na velkých válečných lodích a ponorkách. Místo zastaralých bitevních letounů na letadlových lodích typu A-6 a A-7 se plánuje zavést nové letouny typu A-18. V posledních letech nahradily USA letadlové lodě typu Oriskani (výtlak 42 tisíc tun, 16–18 letounů-nosičů) novými typy Nimitz (výtlak 94 tisíc tun, 40–45 letounů-nosičů).

Velká Británie a Francie rovněž značnými tempy posilují svůj jaderný potenciál a zdokonalují prostředky dopravy jaderných zbraní na cíl, zvláště v sestavě námořních sil. V tomto směru postačí si vzpomenout na nedávné rozhodnutí Velké Británie nahradit rakety Polaris A-3 na ponorkách s jaderným pohonem novými raketami typu Trident.

Plány na další výstavbu a rozvíjení jaderných sil v sestavě válečného loďstva má i Francie. Délka letu balistických raket MB modifikace M.2 na pěti francouzských ponorkách s jaderným pohonem dosahuje asi 3000 km. V perspektivě modifikace má tento ukazatel činit až 5000 km.

Ponorky s jaderným pohonem USA, Velké Británie a Francie, vyzbrojené balistickými raketami s jadernými hlavicemi, pravidelně hlídají ve vodách Středozemního a Severního moře, kromě toho i v severovýchodním Atlantiku.

Ve státech NATO se cílevědomě pracuje na modernizaci a vývoji kvalitativně nových jaderných systémů pro protivzdušnou a protilodní obranu, kompletně k boji proti lodím, torpéd, jaderných fúgasů, hlubinných pum a různých min. Ve všech programech USA přitom přísně prolínají snahy zavést do výzbroje systémy, které by značně převyšovaly svými bojovými vlastnostmi všechny analogické předcházející vzory.

Přijetí rozhodnutí vedení NATO o rozmístění amerických raket středního doletu na evropském válčišti hodnotí se v této souvislosti jako předem promyšlená akce, jako jedna ze složek nové jaderné strategie. V tomto případě jsou názorně vidět zjevné zámysly pohlavářů NATO dosáhnout vojenské převahy vybavením spojeneckých ozbrojených sil v Evropě zcela novými mobilními, pružnějšími, pevnými a efektivními raketovými jadernými prostředky.

Státy Severoatlantického bloku neustále zvyšují své vojenské rozpočty, zesilují ja-

dernou a klasickou výzbroj, modernizují v souladu s dlouhodobým programem mechanismus NATO. Kurs k dosažení vojenské převahy se nejvýrazněji projevuje v plánech rozmístění raket s plochou dráhou letu a balistických raket Pershing-2 na území celé řady států západní Evropy. Tento kurs se projevuje i v přijatém rozhodnutí prezidenta USA Reagana zahájit v plném rozsahu výrobu neutronových zbraní. Svými takticko-technickými daty jsou nové raketové jaderné útočné zbraně určeny k vedení úderů na státy Varšavské smlouvy.

Plány růstu jaderného potenciálu NATO v Evropě ve skutečnosti směřují k vytvoření podmínek k vedení jednání se státy Varšavské smlouvy z pozice síly. Zcela jiné, realistické stanovisko zaujímá k této otázce Sovětský svaz.

Na XXVI. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu generální tajemník ÚV KSSS soudruh L. I. Brežněv, když hovořil o narůstající nebezpečí koncentrace raketových jaderných zbraní v Evropě, prohlásil: „Vzniká jakýsi začarovaný kruh, kdy akce jedné strany vyvolávají protiakce druhé strany. Jak se z toho kruhu dostat?

**Navrhujeme dohodnout se o tom, aby již nyní bylo vyhlášeno moratorium na rozmístování nových raketových jaderných zbraní středního doletu zemí NATO a SSSR v Evropě, to jest, aby byla kvantitativně i kvalitativně zmrazena nynější úroveň těchto zbraní, samozřejmě včetně předstunutých jaderných prostředků USA v tomto prostoru.** Toto moratorium by mohlo vstoupit v platnost ihned, jakmile by se začalo o této otázce jednat, a platit tak dlouho, dokud nebude uzavřena trvalá smlouva o omezení a ještě lépe o snížení stavu takových jaderných prostředků v Evropě. Vycházíme přitom z toho, že by obě strany zastavily všechny přípravy k výrobě příslušných doplňujících prostředků včetně amerických raket Pershing-2 a pozemních strategických řízených střel s plochou dráhou letu.

Národy musí znát pravdu o tom, jaké zhoubné následky pro lidstvo by měla jaderná válka. **Navrhujeme, aby byl ustaven mezinárodní výbor, který by měl autoritu a dokázal životní nutnost odvrácení jaderné katastrofy.** (XXVI. sjezd KSSS. Dokumenty a materiály. Praha 1981, s. 30–31.)

**(Ze sovětského tisku)**



## СОДЕРЖАНИЕ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Полковник Мирослав Нытра                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |           |
| <b>К реализации итогов XVI съезда КПЧ в области общественных наук . . . . .</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>3</b>  |
| Автор объясняет основные цели общественно-научной деятельности в ЧНА до 1985 года и разбирает важнейшие требования, реализация которых поможет повысить контроль, а также эффективность общественно-научной деятельности на современном этапе строительства ЧНА. Автор на основе указанного, намечает главные направления в исследовательской работе.                                                                                         |           |
| Подполковник Ладислав Пржинесдому                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |           |
| <b>Военная доктрина и военно-политическое прогнозирование . . . . .</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>10</b> |
| Автор, исходя из мировой программы XXVI съезда КПСС и анализа современной обостренной международно-политической обстановки, разбирает с классовой и марксистическо-ленинской точки зрения характеристику военной доктрины, стратегии, оперативного искусства и тактики. Одновременно он показывает, как в содержании этих понятий, установ и наставлений отражается военно-политическое прогнозирование.                                      |           |
| Капитан Йосеф Оборны, кандидат философских наук<br>старший лейтенант Франтишек Охрана, кандидат философских наук                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |           |
| <b>К взаимосвязи социально-экономической и политической проблематики и к научно-технической революции в военном деле . . . . .</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>15</b> |
| Авторы объясняют, что только исследование социально-экономических и политических взаимосвязей в научно-технической революции в военном деле, а также анализ позволяют установить социальные причины и движущие силы возникновения и развития. Они далее разбирают задачи, которые выполняет научно-техническая революция в военном деле в условиях капиталистического общества, и из этого вытекающие выводы для социалистических государств. |           |
| <b>ВОЕННОЕ ИСКУССТВО</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |           |
| Генерал-майор Васил Павлич                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |           |
| <b>Комплексное огневое поражение противника в современных операциях . . . . .</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>21</b> |
| Автор статьи на основе анализа войск вероятного противника и его огневых средств, разбирает сущность, задачи и цели огневого поражения противника в современных операциях, проводимых с применением ядерного оружия, и без его применения. Он обращает внимание на способ и форму планирования огневого поражения, а также возможное содержание указанного плана.                                                                             |           |
| Полковник Пржебек Ворличек, кандидат военных наук, доцент                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |           |
| <b>Комплексное огневое поражение противника и контрудар - выражение активности в оборонительной операции . . . . .</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>25</b> |
| Автор сначала разбирает вопросы ядерного и огневого поражения противника в оборонительной операции, а потом переходит к рассмотрению проблематики контрудара, как важнейшего выражения активности в обороне. Автор обращает внимание на цель контрудара, время его проведения, огневую подготовку и поддержку контрудара, на задачи войск, а также на способы его проведения.                                                                 |           |
| Полковник Ян Папрчка                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |           |
| <b>Комплексное огневое поражение противника и радиоэлектронный бой . . . . .</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>32</b> |
| Автор, исходя из целей комплексного огневого поражения противника, разбирает важнейший вид обеспечения операции - радиоэлектронный бой. Он обращает внимание читателей на завоевание господства в эфире, уничтожение радиоэлектронных объектов противника, радиоэлектронные помехи и защиту, а также на бой с технической разведкой противника.                                                                                               |           |
| Полковник Франтишек Седлак                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |           |
| <b>К вопросам разведывательного обеспечения комплексного огневого поражения противника . . . . .</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>37</b> |
| Автор разбирает цель разведывательного обеспечения комплексного огневого поражения, задачи разведки в этом отношении, а также основные принципы организации разведки.                                                                                                                                                                                                                                                                         |           |



Подполковник Йиржи Еган  
майор Отакар Моркус

- ЭВМ – помощник при планировании** . . . . . 40  
Статья знакомит читателей с использованием ЭВМ при подготовке планов главных задач и основных мероприятий, и их проверке и проведении итогов в звене объединения. Авторы обращают внимание на характеристику проекта, исходные данные, систему работы, а также на возможное дальнейшее развитие этой проблематики.

Полковник Яромир Ланк, кандидат военных наук, доцент

- Боевые действия Ракетных войск и артиллерии в ядерном и огневом поражении противника в наступательной операции** . . . . . 47  
Автор статьи рассматривает основные принципы планирования боевых действий РВА в наступательной операции, которая начинается прорывом обороны противника. Он обращает внимание читателей на огневое прикрытие выдвижения и развертывания войск, огневую подготовку и поддержку наступления, а также на огневое сопровождение наступающих войск в глубине обороны противника.

Полковник Милан Новотны, кандидат военных наук, доцент

- К планированию ядерного и огневого поражения противника** . . . . . 56  
Автор статьи рассматривает проблематику ядерного и огневого поражения противника с точки зрения использования ЭВМ в планировании указанной задачи. Он разбирает состав и обязанности временно созданной группы ядерного и огневого планирования, методику работы этой группы, а также влияние автоматизации на размещение штаба и распределение его работы.

Генерал-майор Отакар Влаха, кандидат военных наук

- Задачи авиации в комплексном огневом поражении противника** . . . . . 62  
Автор, в связи с комплексным огнем поражением противника, разбирает задачи авиации, обращая особое внимание на распределение целей между авиацией и другими огневыми средствами, вопросы массированного применения авиации в обеспечении наземных войск в ходе выдвижения и развертывания, на авиационную подготовку наступления, поддержку, а также авиационное сопровождение наступающих войск.

Генерал-лейтенант Карол Сенеш  
полковник Мирослав Когоут

- Войска ПВО наземных войск в комплексном огневом поражении противника** . . . . . 67  
Авторы статьи, исходя из применения авиации вероятного противника, разбирают главные задачи войск ПВО в комплексном огневом поражении противника, распределение сил и средств в организации противовоздушной обороны в отдельных периодах наступательной операции, а также организацию взаимодействия.

Полковник Йиржи Ржига

- Подвоз артиллерийских боеприпасов для обеспечения комплексного огневого поражения противника** . . . . . 72  
Автор статьи, на основе опыта из учений, разбирает важнейшую составную часть комплексного огневого поражения противника – подвоз боеприпасов на огневые позиции артиллерии. Он обращает внимание на способы планирования подвоза, взаимодействие между заинтересованными видами войск, а также систему подвоза боеприпасов.

## ИЗ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ АРМИЙ

- Встречное сражение** . . . . . 77  
**К теории управления Войсками ПВО** . . . . . 83

## ИНФОРМАЦИИ

- Ядерные средства войск НАТО на Европейском театре военных действий** . . . . . 87  
Статья содержит данные о потенциале ядерных сил и средств США и их союзников в Европе, которые предназначены к выполнению задач в ходе ядерной войны на Европейском театре военных действий. Автор знакомит читателей с сущностью происходящей и планируемой модернизации ядерных средств США и некоторых других государств НАТО на Европейском театре военных действий.